

Minimālie kritēriji, kas definē nozīmīgu asiņošanu

Katram specifiskam asiņošanas simptomam ISTH/SSC kopīgā darba grupa piedāvāja minimālos kritērijus, kas raksturo simptomu kā nozīmīgu un tādējādi vērtēšanas skalā tas saņem vērtējumu "1" vai vairāk.

NPK	Simptoms	Minimālie kritēriji, kas definē nozīmīgu asiņošanu
1.	Deguna asiņošana	Jebkura deguna asiņošana, īpaši pēc pubertātes, kas uztrauc pacientu (piemēram, traucē vai kavē ikdienas un sociālo aktivitāšu veikšanu) ir uzskatāma par nozīmīgu. Kopumā, deguna asiņošana nebūtu jāuzskata par nozīmīgu, ja tā ilgst mazāk kā 10 minūtes, ja tā atkārtojas retāk kā 5 reizes gadā, ja tai ir sezonāls raksturs, vai tā saistīta ar augšējo elpceļu infekciju vai citu identificējamu iemeslu (piemēram, putekļains, sauss gaiss).
2.	Ādas asiņošana	Zilumi tiek uzskatīti par būtiskiem, ja redzami 5 vai vairāk zilumi, kas lielāki par 1cm, ja pacients vai radnieki atbilstoši apraksta petehijas (sīki sarkani vai violeti punktiņi), vai ja bez traumas rodas hematomas.
3.	Asiņošana no nelieliem ievainojumiem	Par nozīmīgu uzskata jebkuru asiņošanas epizodi, ko izraisīja virspusējs iegriezums (piemēram, skujoties, savainojoties ar nazi vai šķērēm) vai tam bija nepieciešama bieža pārsiešana. Nenožīmīga asiņošana no brūcēm ietver tādu asiņošanu, kas īsāka par 10 minūtēm un brūcēm, kam nepieciešamas šuves parastam pacientam (piemēram, zem zoda). Lai šo simptomu uzskatītu par nozīmīgu, tam jāatkārtojas vairāk kā vienu reizi.
4.	Asiņošana mutes dobumā	Asiņošanu no smaganām uzskata par nozīmīgu, ja tā rada asiņainas siekalas un ilgst 10 un vairāk minūtes vairāk kā vienu reizi. Asiņošanu pie zobu izšķilšanās vai spontānas zoba izkrišanas vērtē kā nozīmīgu, ja tai nepieciešama medicā uzraudzība vai tā ilgst vismaz 10 minūtes (asiņošanu pie zoba izraušanas vērtē atsevišķi). Asiņošana, kas rodas pēc lūpu, vaigu vai mēles sakošanas uzskata par nozīmīgu, ja tā ilgst vismaz 10 minūtes vai rada pampumu mēlē vai mutē.
5.	Kuņģa - zarnu trakta asiņošana	Asiņu vemšana, melēna (melni izkārnījumi) un asiņu piejaukums izkārnījumiem: jebkura kuņģa-zarnu trakta asiņošana, kas nav skaidrojama ar konkrētas slimības klātbūtni, jāuzskata par nozīmīgu.
6.	Hematūrija (asinis urīnā)	Nozīmīga ir tikai makroskopiska hematūrija (no sarkanās līdz gaiši rozā krāsas urīnam), kas nav skaidrojama ar specifisku uroloģisku slimību.
7.	Zobu ekstrakcija (izraušana)	Jebkura asiņošana, kas radusies pēc izešanas no zobārsta kabineta un kas prasa jaunu, neplānotu apmeklējumu vai ilgstošu asiņošanu zobārsta kabinetā, izraisot procedūras aizkavēšanos vai izlaišanu, jāuzskata par nozīmīgu.

8.	Ķirurgiska operācija	Jebkura asiņošana, ko ķirurgs uzskata par neparasti pagarinātu, vai kas kavē izrakstīšanu vai kurai nepieciešama atbilstoša ārstēšana, uzskatāma par nozīmīgu.
9.	Menorāģija (pastiprināta asiņošana mēnešreīžu laikā)	Jebkura asiņošana, kas kavē vai traucē tādas ikdienas aktivitātes kā darbu, mājas darbus, vingrošanu vai sociālās aktivitātes lielākajā daļā menstruālo ciklu ir jāuzskata par nozīmīgu. Kritēriji nozīmīgas asiņošanas raksturošanai var ietvert sekojošo: higiēnas līdzekļu mainīšana biežāk kā katras divas stundas, menstruālā asiņošana, kas ilgst 7 un vairāk dienas, veidojas asins recekļi, kas ir lielāki par 1cm, kombinācijā ar iepriekšēju “pludošanu”. Ja paciente iepriekš veikusi asiņošanas pierakstus pēc vizuālās asiņošanas novērtēšanas skalas (PBAC) un tajā rezultāts ir bijis virs 100 punktiem, tad tas arī kvalificējas kā nozīmīga asiņošana un šajā tabulā atzīmējams ar “1” punktu.
10.	Pēcdzemdību asiņošana	Vagināla asiņošana vai izdalījumi no dzemdes (ločija), kas ilgāka par 6 nedēļām. Jebkura asiņošana, kas ir īsāka par šo periodu, bet dzemdību speciālists to novērtējis kā netipiski smagu vai pārāk ilgu, kuras rezultātā tika kavēta izrakstīšana no slimnīcas, kurai bija nepieciešama atbalstoša terapija, kuras gadījumā jāmaina higiēnas līdzekļi (paketes vai tamponi) biežāk kā katras divas stundas, vai kuras rezultātā rodas anēmija, arī tiek vērtēta kā nozīmīga asiņošana.
11.	Asins izplūdumi (hematomas) muskuļos	Jebkura spontāna asiņošana muskuļos, kas nav saistīta ar traumām, tiek uzskatīta par nozīmīgu.
12.	Hemartroze (asiņošana locītavās)	Jebkura spontāna asiņošana locītavās, kas nav saistīta ar traumām, tiek uzskatīta par nozīmīgu.
13.	Asiņošana centrālā nervu sistēmā	Jebkurš asins izplūdums smadzenēs (SDH) vai intracerebrālā asiņošana, kurai bijusi nepieciešama diagnostika vai terapeitiska iejaukšanās, tiek novērtēta atbilstoši ar “3” un “4”.
14.	Citas asiņošanas	Ja šie asiņošanas simptomi parādās zīdaiņa vecumā, tos vērtē ar “1” vai vairāk. Ja par to klātbūtni ziņo pacients vai viņa ģimenes loceklis, tā vienmēr detalizēti jāpārbauda ar laboratoriskiem izmeklējumiem.

Izmantotā literatūra:

Rodeghiero, F., Tosetto, A., Abshire, T., Arnold, D. M., Coller, B., James, P., Neunert, C., Lillicrap, D. and on behalf of the ISTH/SSC Joint VWF and Perinatal/Pediatric Hemostasis Subcommittees Working Group (2010), **ISTH/SSC Bleeding Assessment Tool: A Standardized Questionnaire and a Proposal for a New Bleeding Score for Inherited Bleeding Disorders**. Journal of Thrombosis and Haemostasis, 8: 2063–2065. Supplementary Material to the Official Communication of the SSC (Last Revision: 19 July 2011). Pieejams: https://cdn.ymaws.com/www.isth.org/resource/resmgr/ssc/isth-ssc_bleeding_assessment.pdf